

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**



М А Т Е Р І А Л И

**XIII Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

**XIII Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 24-25 квітня 2025 року)

Одеса -2025

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XIII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 24-25 квітня 2025 р.) 63 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Маді Галина Іванівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри і соціальних і гуманітарних дисциплін Одеського національного морського університету

Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 26 червня 2025 р.

«Освіта та соціалізація особистості»

24-25 квітня 2025 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Руславович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Пегінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

університетів визначати критерії професійної компетентності ґрунтується на ексклюзивному контролі над джерелами знання та логікою навчання. В умовах інформаційного суспільства кожен володіє «природним» правом на навчання кожного.

На інституційному рівні в сучасному демократичному суспільстві нове положення університету зафіксовано ідеєю досконалості(excellence), згідно з якою кількісному аналізу піддається не тільки фінансова діяльність університету, а й його академічні досягнення, тобто статус університету оцінюється виходячи з кількості студентів, книг в бібліотеці та посилань на роботи викладачів у наукових виданнях [3].

Саме широке застосування системи Liberal Arts в сучасній вищій освіті та у житті в Україні дозволить наздогнати з точки зору розвитку ведучі демократичні країни сучасності та створити якісну творчу особистість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. What is Liberal Arts? Definition, Scope, History & Importance. URL: <http://www.gu.edu.in › blog>. (дата звернення: 15.04.2025).
2. Liberal Arts: Encyclopedia Britannica Concise. URL: <http://www.concise.britannica.com/ebc/articleH9370154/liberalHarts>. (дата звернення: 16.04.2025).
3. Borrero Cabal Alfonso. The University as an Institution Today. Paris and Ottawa: UNESCO and IDRC, 1993.

Аксьонова Віра Ігорівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Кропивницький;

Рагуліна Анна Сергіївна – студентка II курсу, освітня програма «Економічна безпека підприємства», Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький.

СИНЕРГЕТИЧНА ПАРАДИГМА САМООРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛІЗОВАНОГО ЛЮДСТВА ЗА ДОБУ ЕКОЦЕНТРИЗМУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальність. Для соціально-філософського вивчення зазначеної проблеми істотне значення має антропологічно-екологічний підхід, пов'язаний з синергетичним аналізом успішної освітньої діяльності, яка має досягати комунікативно-цивілізаційного результату, оскільки духовний прибуток вищих ідеалів завдяки аналізу когнітивних структур та епісистем розкриває нові площини соціалізації особистості, які полягають у опануванні кодами і жанрами зовнішнього дискурсу та розглядаються в контексті культурних змін комунікаційного суспільства як найкраща можливість максимально

ефективного отримання найважливіших цінностей буття (добра, справеливості, свободи, гармонії, шляхетності тощо) [9].

Синергетика – це інтенсивно розвиваючий напрямок, а не наука, яка вже склалася. Синергетична парадигма розглядає випадковість (флуктуації), що відіграє специфічну роль у процесах самоорганізації, як важливий елемент світу. Випадковість – конструктивний початок – механізм, який виводить систему на внутрішню тенденцію її організації. Нелінійне середовище починає самоорганізовуватися, але для ініціювання спускового механізму цього процесу терміново необхідним є хаос. На початку XX століття деякі вчені, такі, наприклад, як А. Богданов, А. Лоскутов висловлювали думку про існування фундаментального закону самоорганізації – її видозміни, перетворення, але не зникнення – тобто форма змінюється, але не руйнується. Знання закономірностей видозмін хаотичних середовищ сьогодні дозволяють перейти до цілеспрямованого конструювання штучних систем, в яких процеси самоорганізації призводили б до утворення необхідних структур. Природа раціональна і гармонійна, але ця гармонійність досягається за рахунок адаптації систем та рівнів організації. Створювані штучні системи є частиною загального світу, тому у максимальній мірі в них мають враховуватися загальні процеси самоорганізації. Традиційний підхід до управління природними і соціальними процесами заснований на лінійному уявленні про функціонування систем природи і суспільства. Результатом зовнішнього управлінського впливу на екосистему є однозначний лінійний наслідок зусиль, що відповідають консервативній схемі: завдання – управлінський вплив – бажаний результат.

Мета: проаналізувати синергетичну парадигму самоорганізації цивілізованого людства за добу екоцентризму та висвітлити її вплив на освітню діяльність.

Обговорювання. Синергетика вивчає відкриті системи, ті, що обмінюються речовиною і енергією з зовнішнім світом, мають джерела та витoki енергії та нелінійні системи, ті, що описуються нелінійним управлінням). Г. Хакен підкреслював, що назвав дисципліну синергетикою не тільки тому, що вона досліджує сумісні дії багатьох елементів систем, але й тому, що для знаходження загальних принципів, що управляють самоорганізацією, необхідна кооперація різних дисциплін [2; 8]. Предмет синергетики – механізми самоорганізації, механізми доцільного виникнення, відносно стійкого існування і саморуйнації макроскопічних упорядкованих структур, що характеризують системи такого роду. Ці механізми властиві світу як природних, так і соціальних процесів, тому синергетику розвивають представники різноманітних дисциплін (фізики, біології, хімії, математики). Синергетика має власний дискурс таких понять, як аттрактори, біфуркації, фрактали, детермінований хаос. Поняття «атрактора» близьке поняттю цілі – напрямок поведінки нелінійної системи, «кінцевий стан» (кінцеве, тобто відносне, що завершує деякий етап еволюції) системи. Під «атракторами» в синергетиці розуміють відносно стійкий стан системи, яка немов би притягує (від лат. – «притягувати») до себе сукупність траєкторій системи, які вирізняються різними вихідними умовами. Якщо система опиняється в конусі

атрактора, вона неминуче еволюціонує до цього відносно стійкого стану (структури). На рівні математичного опису біфуркація означає розподіл рішень нелінійного диференціального рівняння. Фізичний смисл біфуркації: точка біфуркації – точка розподілу шляхів еволюції системи, нелінійна система включає до себе біфуркації. Об'єкти, які володіють властивостями самототожності мають назву «фракталів». Малий фрагмент структури такого об'єкта тотожний іншому, більш великому фрагменту чи структурі в цілому. Властивість фрактальності має аналоги в глибинах соціально-філософської думки, а саме у філософських уявленнях про модальність елементів світу [3;4;5]. Модальність характеризується як логіко-філософська та лінгвістична категорія. Модальність може мати значення побажання, ствердження, наказу, достовірності, припущення, реальності чи нереальності. Кожна монада, за Ляйбніцем, як в дзеркалі, відображає властивості світу в цілому, що є присутнім у східному принципі світовідчуття – «все в одному і одне у всьому» [7].

Синергетична парадигма самоорганізації цивілізованого людства за доби екоцентризму зводиться до наступного:

1) Об'єктами дослідження являються відкриті екосистеми в безперервному стані, які характеризуються інтенсивним обміном речовини і енергії між підсистемами, а також між екосистемою та її оточенням.

2) Результатом самоорганізації екосистеми стає виникнення, взаємодія, а також взаємовплив (наприклад, кооперація) більш складних в інформаційному смислі об'єктів, ніж елементи зовнішнього середовища, із яких вони виникають. Екосистема та її складові представляють собою динамічні утворення.

3) Розрізняють процеси організації і самоорганізації: їх загальна ознака – зростання порядку, зумовлені протіканням процесів у екосистемі, протилежних встановленню термодинамічної рівноваги, незалежно від впливу взаємодіючих елементів зовнішнього середовища. Організація на відміну від самоорганізації екосистеми може характеризуватися, наприклад, утворенням однорідних стабільних статистичних структур.

4) Процеси самоорганізації відбуваються в екосистемі поряд з іншими процесами, зокрема, тими, що мають протилежну направленість і здатними в окремі фази існування екосистеми як перевершувати процеси самоорганізації, так і мати їх недостатню якість [6].

5) Спрямованість процесів самоорганізації екосистеми зумовлена внутрішніми властивостями підсистем екосистеми в їх індивідуальному та колективному виявленні, а також впливами з боку середовища.

6) Поведінка екосистеми та її підсистем в цілому характеризується спонтанністю, тобто акти поведінки не є суворо детермінованими.

Висновки. Знання принципів самоорганізації складних екосистем дає людству нові надії, розкриваючи перспективні напрями пошуку способів управління складними системами за доби екоцентризму. Складна нелінійна екосистема здатна сама себе будувати, структурувати, правильно ініціювати бажані тенденції її саморозвитку. Управлінський вплив на розвиток нелінійної

екосистеми може бути ефективним, якщо він узгоджений з внутрішніми властивостями екосистеми, тобто є резонансним. Практика засвідчує, якщо «стимулювати» екосистему у потрібний час та в потрібному місці, вона буде розвивати в собі все різноманіття власних форм і структур, що істотно впливає на ефективність освітньої діяльності за добу екоцентризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова В.І. Гуманістичні обрії європейського простору: український контекст: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 536 с.
2. Аксьонова В., Атаєв М. Дух антропоцентричної фази цивілізації: пізнання феномену «кризового суспільства». Методологія та технологія сучасного філософського пізнання: збірник матеріалів VI Міжнародної наукової конференції студентів, молодих вчених та науковців (Одеса, 20-21 травня 2022 року). Одеса: Університет Ушинського, 2022. С. 26 -29.
3. Аксьонова В.І. [Проблеми культурно-комунікативної синергії освіти на шляху розвитку](#) громадянського суспільства в Україні. «Модернізація Вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції»: матеріали III міжнар.наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 19-20 травня 2022 року). Кропивницький-Львів, 2022. С. 293-294.
4. Аксьонова В.І. Екологія освіти – феномен відображення візуальної історії козацького переможного духу// «Екологія візуальності: стратегії, концепти, проекти»: матеріали IV Всеук. наук.-практ. конф. (м. Черкаси, 8-10 жовтня 2015 р.). Черкаси, 2015. С. 64-66.
5. Аксьонова В.І. Футурологічне усвідомлення молодим фахівцем сенсу буття. «Ефективні моделі управління в сучасних умовах: теорія і практика»: матеріали міжнар. наук-практ. конф. (м. Кіровоград, 10-11 червня 2016р.). Кіровоград, 2016. С. 15 – 16.
6. Аксьонова В.І., Скловська О.І. Синергетична парадигма управління соціальними процесами в умовах глобалізації в контексті філософії науки. Навчально-методичний посібник. Для студентів та курсантів денної та заочної форм навчання. Кіровоград: Вид-во «Державна льотна академія України», 2011. 36 с.
7. Аксьонова В.І. Екологічна культура – найважливіша складова професійної культури фахівця ПАНХ. «Застосування авіації в народному господарстві»: матеріали науково-практичної конференції (м. Кіровоград, 3 листопада 2001р.). Кіровоград: Вид-во «Державна льотна академія України», 2001. С. 109 - 115.
8. Аксьонова В.І. Культура, природа та цивілізація (Історіософський аспект). «Гуманітарні науки на рубежі третього тисячоліття: досягнення, проблеми, перспективи»: матеріали міжнар. наук. конф. Хмельницький, 2000. № 6. С. 84-87.
9. Борінштейн Є. Добро і зло & мораль і імморалізм & свобода і рабство: філософія людяності як основа життя. Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект : Матеріали X міжнародної науково-теоретичної

конференції (21–22 берез. 2024 р., м. Черкаси) [Електронний ресурс] / упоряд. О. І. Астапова-Вязьміна ; відп. ред. проф. А. І. Бойко. М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2024. С.51-54.

Барков Степан - здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського;

Науковий керівник – **Поплавська Тетяна Миколаївна**, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

ОСВІТА ЯК СФЕРА ТРАНСФОРМАЦІЇ ДУХОВНО-КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКОГО І НАЦІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ

У сучасних умовах розвитку нашого суспільства під впливом глобальних тенденцій актуальним завданням залишається перехід системи освіти до її різноманітності. Перетворення у сфері освіти сьогодні важко уявити без усвідомлення необхідності цілісного підходу до змін, що відбуваються. В основі цього процесу лежить трансформація системи освіти в культурно-освітню сферу, що актуалізує питання розширення застосування інноваційних підходів, шляхів, форм навчання та виховання.

Ситуацію сучасності ускладнює те, що цінності, які передавалися з покоління в покоління - доброта, моральність, духовність, охайність, чесність, благоговіння, вдячність, віра в силу молитви, вірність, доброзичливість, єдність зі світом, любов, милосердя тощо - доброчесні ціннісні якості особистості зазнають деградації. Моральне виховання, яке дає кожному можливість обрати свою модель поведінки, працювати над власним характером, розвиваючи при цьому почуття власної гідності у різних типах і рівнях шкіл, зокрема й у вищій освіті, не розглядається як глобальна проблема, яка має стояти на першому плані. «Освіта», звісно, не може дати тієї ніжності, любові, безмежної теплоти слів та усмішок, як батьки, але вона покликана використовувати загальнолюдські цінності як інструмент, переданий батькам, педагогам, старшим поколінням, які мають прищепити дітям, нащадкам духовні цінності, щоб ті могли користуватися ними в процесі виховання і навчання на складному шляху свого духовного, морального, інтелектуального, фізичного, психічного тощо вдосконалення.

Важливо усвідомити, що в сучасному світі у вихованні дитини як духовної істоти, яка прийшла в цей світ як нова людина, щоб досягти зрілості - фізичної, духовної, розумової, головними є освіта і батьки - опікуни цієї нової людини. Справедливо зазначає А. Печчеї, що у новому ХХІ столітті

З М І С Т

<i>Боріништейн Євген Русланович</i>	5
ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ LIBERAL ARTS ЯК МОДЕЛЬ ЖИТТЯ	
<i>Аксьонова Віра Ігорівна, Рагуліна Анна Сергіївна</i>	7
СИНЕРГЕТИЧНА ПАРАДИГМА САМООРГАНІЗАЦІЇ ЦИВІЛІЗОВАНОГО ЛЮДСТВА ЗА ДОБУ ЕКОЦЕНТРИЗМУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Барков Степан, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	11
ОСВІТА ЯК СФЕРА ТРАНСФОРМАЦІЇ ДУХОВНО-КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКОГО І НАЦІОНАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ	
<i>Бутенко Елеонора Геннадіївна, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	13
ІННОВАЦІЇ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	
<i>Врайт Галина Яківна, Даниленко Анастасія Володимирівна</i>	15
РОЛЬ ЛІДЕРА У ЗБЕРЕЖЕННІ ТА РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ	
<i>Городнюк Людмила Степанівна</i>	17
ЦИФРОВА ЛЮДИНА У ВИРІ ІНФОРМАЦІЇ «БЕЗ ФІЛЬТРІВ»: ПРО ВІРТУАЛЬНЕ І МЕДІЙНЕ ТРАВМУВАННЯ МАСОВОЇ СВІДОМОСТІ	
<i>Dobrolyubskaya Yuliya Andriivna</i>	20
MARGINALITY IN THE CONTEXT OF R. PARK'S STUDY OF SOCIAL MOBILITY	
<i>Кадієвська Ірина Аркадіївна</i>	24
ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В ОСВІТІ	
<i>Карастан Сергій</i>	25
ТРАНСФОРМАЦІЯ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	
<i>Козленко Павло Юхимович</i>	27
ВИЩА ОСВІТА ЯК ІДЕОЛОГІЯ	
<i>Луцик Ярослава, Поплавська Тетяна Миколаївна</i>	29
СИНГАПУРСЬКА СИСТЕМА ОСВІТИ ТА ЇЇ ВКЛАД В УСПІШНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ	
<i>Мартинюк Вікторія, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	33
БІОСФЕРА ТА НООСФЕРА: ФІЛОСОФСЬКИЙ ВИМІР ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ПРИРОДИ І ЛЮДИНИ	
<i>Мемрук Альона Вадимівна, Петінова Оксана Борисівна</i>	35
ОРАТОРСЬКЕ МИСТЕЦТВО ТА МУЗИЧНА ЕКСПРЕСІЯ: ПАРАЛЕЛІ ТА ВЗАЄМОВПЛИВ (на прикладі ораторських прийомів у творах Й. С. Баха – «Страсті за Матвієм»)	
<i>Муся Анастасія, Петінова Оксана Борисівна</i>	37